

# مجموعه سنون

از

## جمعیت علمی عثمانیه

اوچنجی سنه

نومرو ۳۰

جمادی الاخر

### استانبول

جمعیت علمی عثمانیه مطبعه سنده طبع اولمشدر

۱۲۸۱

علتی صیق صیق ظهور ایدوب پک چوق مضراتی کوریلور ایدی  
 از جمله میلادک بیک سکر یوز اون ایکی سنه سنده وقوعبولان و باده  
 درت بش ای ظرفنده یوز الی بیک کشی وفات ایتش و بیک یدی یوز  
 الی برنار یخنده ظهور ایدن علت مذکوره ده دخی درت یوز بیک ادم  
 تلف اولمش و نیچه بیک خانه لر صاحبسز قالمشدر بونی متعاقب عظیم  
 بر حریق وقوعبولوب شهر استانبولک جزوا عظمی محترق اولمشدر  
 (فاردیس)

از خلفای او طه ترجمه باب عالی

### (قرنجه لک صنعت و مدنی)

بر قرنجه یا لکرنجه اولدیغی حالده حشرات سائره قیلندن غایت  
 حقیر و ناتوان و نظر اعتباره التمه ناچسبان بر حیوان ایسه ده یوه سنده  
 بر طایفه انبای جنسیله مجتمع اولدیغی زمان (مور درخته خو و حکم  
 سلیمان دارد) معنای احتشام اتماسی ناصیه حالده ظهور کلی ایله متحقق  
 و منجلی اوله رق عقل و حکمت و سعی و غیرتله متصف بر هیئت افرادندن  
 عادتاً بر شخص متمدن حکمنده در کافه اطوار و حرکاتلری لازمه  
 یکجهتی و اتفافی داعی قواعد حکمیه و بین الافراد فضائل اخلاق حسن  
 محافظه سنی مؤدی اصول ادبیه مبنی در بونلر غایت مقدم و غیور بر  
 طائفه در که صنعت و حجت و حب وطن و حکومتلری اولوب بیتلرنده  
 فساد و اختلال و جنگ و جدال و امثالی رابطه اتحاد ادنامر تبه خلل  
 ویره جک بر کونه حال و حرکتلری وقوعبولر اشبومساعی و اقداملری

اوج مقصودك حصوله مصروف بونلر دخی مسكن و غذا تداركى و ابقای نوعدن عبارتدر. اشبو مقاصد ثلثه نك حصوله مدار اوله جق اسبابه تشبده فوق مایه تصور ابراز مآثر عقل و اذعان ایدرلر. قرنجه لراوج صنف اولوب بونلردن ایكیسی ذكور ایله انا ندر كه ذكور پك قلیل العدد و نسبتله جسیم الجشده در و اناث كلیتوجه اولوب قطعده لری كوچكدر و اشبو ایکی صنفك دخی قنادرلی وارددر. اوچنجی صنف ار ككلك و دبشیلكدن مجرد اولوب اصل چالیشان و بو طائفه نك جزو اعظمی تشکیل ایدن بونلردر. صنف مذكورك قنادرلی اولوب جسامتجه دخی دیگر ایکی صنفدن اصغر در. قرنجه لرك بر طاقی تجمع ایدرلر ی قانلر و طور اغنی طبشار و چیقارلر كه اكثراً كورلدیكى وجهله بوندن ته جكرك حاصل اولور. بعده اطرافه طاغیله رق هر درلو جوب و صمان و اوت جمع ایدوب هزار زجت و تكلف ایله كنورلر و اشبو نقل ایتدكلی شیلر اكثراً كند و جسملرندن چوق بیو كدر. اشبو یوهلری یكدیكرینه كچیلور قغوشلردن عبارتدر. سهواً و یا خود قصداً انسان و یا خود حیوان ایاغی اشبو مسكنی هدم و تخریب ایتد كده در عقب تعمیرینه مباشرت و طوائف بشریه ده امشالی كورلر سامش درجه متحملانه و مقدماته حرکت ایدرلر.

قرنجه لر ابتدای نشأتلرنده دیگر بعض هوام كبی برقاج كره تبدیل شكل و هیئت ایلد كلرندن انقلاب اخیردن صكره هواده جولان ایدن قنادرلی دیشیلر بمور طاق ایچون یوهله كیرلر. بو یابده انلر طرفندن بعض مرتبه تردد و یا خود تأخر ظهور ایتد كده در حال عمله كروهی بونلری باله خری جبرا كنورلر و بمور طایه وقتی كلد كده

وضع جمله انله معاونت ایدرلر و بوی مورطه زدن حاصل اولان قوردلر چوق وقت حرکت ایده محبوب اول مدتده عمله طاقی بونلری بسلرلر. اشبو قوردلر تمام نشو و نما بولدقدن صکره بر نوع قوزه ایچنه صارینوب بونک دروننده صوک دفعه اولقی اوزره تبدیل شکل ایدرلر. اشته بین العدام قرنجیه یورطه سی دیتلان شی اشبو قوزه لدر عمله طاقی کرک بو قوزه لک و کرک صحیح یورطه لک حسن محافظه سنه زیاده اهتمام ایدوب حسب الایجاب اونه یه برویه نقل دخی ایتدکلی داغما مشاهده اولور.

قرنجیه یاورلری قوزه ایچنده اولدقلری وقت بونی کندولری یاره رق طبشارو چقمیوب بو خدمت دخی عمله مذکوره یه محول اولدیقندن تمام وقتی حلولنده وظیفه مذکوره یی حسن ایفا ایدرلر. اشبو وقت کلنجیه قدر مذکور قوزه لی گاه هوایه و کونشه کوسترمک ایچون یونک خارجنه چقارلر و گاه هوانک سو تأثیرندن محافظه ایچون یوانک ایچنه نقل ایدرلر. و یاورلر چیققدقه بونلری کندولرینک اکل وهضم ایتمش اولدقلری غدادن اطعام ایدرلر. قرنجیلر قورد و بوجک وسائر هر درلو حیوان اتیه تغدی ایدرلر هله لاشه لری نوجهله صویوب میکلی اوزرنده ذره قدرات بر اقدقلری معلومدر. فقط بونلری الکن لحوم ایله تغدی ایدر حیواناتدن اولیوب هر درلو حبوب و مویه و حلوباتی دخی زیاده سورلر. باغچه و خانه لر مزده ایراث ایتدکلی مضرات بو بایده شایان تأسف بر دلیلدر.

جناب حق یر یوزنده خاق ایتدیکی کافه مخلوقات ایچون حصوله کنورب بزم کندومزه حصر ایتک ادعا سنده بولند یغز محصولاتدن اشبو مور ضعیف دخی حصه دار اولقی استدکده عفو و صغیر ایله

معامله ايتك بعض مرتبه حكيم اولغه متوقف و سعدى مرحومك  
(ميازار موري كه دانه كش است كه جان دارد و جان شيرين خوش است)  
قول حكيمانه سيله عمل ايتك شيه انسانيت اوفقدرو. قرنجدرك  
طلوشيلره اولان ميل و انهماسكى فوق الغايه اولوب حتى بونك  
تحصيلنده سائر حيوانات درجه اذعانك مافوقنده بعض وسائط  
غريبه استعمال ايدرلر شوييله كه باله مشابه بر نوع طلوماده حصوله  
كنورر بر جنس كوچك حيوانك صيدينه كيدرلر و انلري طوتوب  
يوله ينه كتوره رك حبس ايدرلر و بزم سودلر بچون ايتك و بچيلري  
بسلديكمنر كبي انلري بسلرلر.

مأخريندن علم حيوانات ايله اشتغال ايدرلر قرنجدرك اخلاق و مدينتي  
حقنده عند المتقد مين مجهول چوق شيلر كشف و تحقيق ايلشردر.  
قرنجدرك هر برهيت اجتماعيدلري افرادي بيننده كال اتحاد اولوب قبايل  
مختلفه سي يكديكري حقنده مر اسم مهمانوازي يه دخريعايت ايتلرينه  
نظر اصفت مدوچه حب و وطنله متصف اولدقلري دركاردر. بونلر بعض  
كره بري يينه اعلان حرب ايدوب بينلرنده صورت منتظمده محاربات  
شديده وقوعبولور شوييله كه محارب اولان طرفينك يوله ي و سطنده  
بر محل كويا ميدان محاربه اولمق اوزره قرار ويرلوب اوراده اليوم  
ملل متمدنه بيننده مر عي اولان اصول عسكريه وجهله مربع الشكل  
اوله رق تجمع ايتد كدن صكره كال شدت و تهور ايله يكديكري  
اوزرينه هجوم ايدرلر. اخشام اولدقده طرفين ينه صورت منتظمده  
چكيلوب مجروحلريني اردوگاهلرينه نقل ايدرلر و فرداسي كون ينه  
محاربه يه ابتدار ايلرلر. قرنجدرك غايت غريب و قواعد عسكريه يه  
مطابق اولان شو حاللري طوائف بشريه نك حرركات خونريزانه

و معاملات غدارانه را نیند تمامیه مشاهده. یکدیگر نندن اخذ ایند کله  
اسرای یوله نینه کنوروب حبس و توقیف و اوراده بونلری یورطه لک  
حسن محافظه سی و یاورلرک تربیه سی کبی بعض ایشلرده استخدام  
ایدرلر و مجروحینه صورعیدیه ایله مداوات ایدوب و مقبوللرک  
اطرافنه طوبلنوب کویا اظهار حزن و ماتم ایدر و یاخود اعاده  
حیاتنه چالیشلور کبی اوخشایوب یالارلر.

بر متوال محرر قرنجیه لک بو درجه فطانت و استعدادلری هیئت  
اجتماعیه لریته مخصوص اولوب بونلر حال انفرادیه خصصاری اولان  
دیگر بعض حیواناته مقابله دن عاجزدرلر. از جمله قرنجیه ارسلانی  
تغیر اولنور بر نوع حیوان صغیر انلره غلبه ایدر. اشبو حیوان  
حشر اتدن قنادلو وظریف بر نوع حیوانک یاوریمی اولوب قان ایله  
تغدی ایدر و اکثرا شکاری قرنجیه در. قرنجیه ارسلانی دوه جک تسمیه  
اولنور معهود حیوانه مشابه اولوب فقط بونک باشنده بر طاقم اوزون  
بونوزلری واردر که الات مشابه سنده استعمال ایدوب بونلر دخی  
هیئت مخصوصه سنده تحول ایدنجیه قدر اجرا ایده جکی حرکاته  
تمام موافقدر.

حشرات سائر نک کندو شکارلری تعقیب ایتمک ایچون قنادو یاخود  
ایاقلری اولوب حیوان مذکور ایسه بو مقوله اعضادن بالکاید محروم  
اولد یغندن قطعاً یرندن حرکت ایتمدیکی حالده شکارینی نزدیکه  
جلب ایدر شویله که شکارک گذرگاهی اوزرنده بر چقور قازه رق  
ایچنده پوصویه یاتر و مترصد اولدیغی حیوانات مطلقاً ایچنده دوشر.  
اشبو حفره بی قوری قوم و یاخود طوبراق اوزرنده حفر ایدوب  
کندوسی دخی ایچنده بالتصادف اوزادن مرور ایده جک قرنجیه نک

ورودینه کمال صبر و سکونت ایله منتظر اولور. اول امرده چقورک  
 وسعتنه کوره بر دایره چیز و چقورک عمقیله اشبو دایره نیک قطری  
 یاشنده بر نسبت مینه اولدیغندن بر خیلی مقدار طیارا غک حفر  
 و اخراجی لازم کلوب اشبو عملیات مشکله یی حسب الشکل قازمه  
 مشابه سنده استعماله صالح اولان باشیله اجرا ایدرشویله که بر ایاغیله  
 قومی باشنه طولید یروب خیلجه قوتله دایره دن طیارو اتر. شو حاله  
 نظرا جسمانته نسبتله اعصابنده خیلی قوت اولسی لازم کلور.  
 مقصدی حاصل اولنجیده یعنی بر قایح سانتر مکعب طوپراق چقارنجیه  
 قدر عملیات مذکوره یی کمال مهارت و سرعتله تکرار ایدر.  
 حفر اثناسنده ایریجه قوم دانه نرینه تصادف ایلدیکی حالده انلری  
 دخی باشیله قالدیر اتر ایسده قوم دانه لری بو صورتله رفی ممکن  
 اولیه جق درجه ده جسم اولور ایسه اول حالده ارقه سنه یو کلیوب  
 خارجه نقل ایدر. حیوان مذکوره اکثریا اشبو تشبثانده موانع  
 قویه یه تصادف ایدرک مقصدینه دسترس اوله من ایسده قطعاً  
 دوچار یأس و فتور اریلوب مطلبی حاصل اولنجیه قدر عزیمتده  
 ثبات و اصرار ایدر.

نهایت چقور قازیلوب تمام اولدقن صکره بر وجه محرر حیوان  
 دروننده شکاره مترصد اوله رق اوتور. بر قرنجه اشبو ورطه نیک  
 کنارندن کچد کده قوم و یا خود توزدن عبارت اولان کناری منهدم  
 اوله رق ایچینه دوشرد حال قرنجه ارسلانی بوینوز لریله انی طوتوب  
 سرسم ایتک ایچون شدتله صالار. قرنجه بر تقرب یقه یی قورتاره رق  
 فرار ایتدیکی حالده دخی اوزرینه بر چوق قوم صا چه رق دهشت  
 ویروب توقیف ایدر. هر نه حال ایسه قرنجه دوشوب ارتق حرکت

مجالى قالمقدده قاننى امدرك اتلاف ايدوب لاشه سنى دخى چقورذن طبشارو  
 آترو بعده مقاتله واقعه مناسبيله چقورجه حصوله اكلان خرايى  
 تعمير ايتدكدن صكره كاكان كينكاھنده شكاره منتظر اولور.  
 حيوان مذكورك اشبو عملياتى كندوسنه نسبتله حقيقه امور معظمه دن  
 ايسده اصل شايان دقت بونك متضمن اولديغى صنعت و حساب  
 وبصيرتدر. بونك فن معماری و اصول جنكاوريده اولان مهارت  
 كاماله سى صيد و شكاريله اشتغال ايلديكى قرنجيه قومك صنايع  
 غربه لرينه مساويدر ذينله ييلور. فقط نزد ارباب رشد و نهاده  
 توضيح و بيان حاجت اولديغى اوزره بونرك صنعت و مهارتلى  
 بر جنس عمل و حركته مخصوص اولوب عقل و ادراكدن محروم  
 بولسان حيوانات سائره كې بشقه شيله مقتدر دكللردر، قرنجيه  
 خصمك كندوسى ايچون تهيه ايلديكى حفره هلاكى قطعاً تصور  
 ايدمهديكى مثلاً قرنجيه ارسلانى دخى الك كوچك برصمان پارچه سنى  
 نقلدن عاجزدر. سبحان من تحير فى صنعته سواه.

(منيف)

### (خلاصه پوليٲيقيه)

اوستريا و پروسيا ايله دانمارقه دولترى بيشده براز وقتدنبرو ويانه ده  
 در دست تنظيم اولان مصالحه عهد نامه سى تشرىن ثاينيك اوتوزنده  
 اعضا اولمش و متعاقباً دخى دانمارقه دولتى طرفندن تصديق  
 قلمشدر. معاهده مذكوره نك حاوى اولديغى شرائط مهمه مواد